Lieta T-475/07

Dow AgroSciences Ltd u.c.

pret

Eiropas Komisiju

Augu aizsardzības līdzekļi — Aktīvā viela trifluralīns — Neiekļaušana Direktīvas 91/414/EEK I pielikumā — Prasība atcelt tiesību aktu — Novērtējuma procedūra — Jauns pētījums un papildu pētījums — Termiņi — "Riska" un "apdraudējuma" jēdzieni — Acīmredzama kļūda vērtējumā — Pārskata ziņojuma projekts — Direktīvas vai lēmuma projekts — Termiņi — Varbūtējas neievērošanas sekas — Tiesiskā paļāvība — Samērīguma princips — Lēmums 1999/468/EK, saukts par "komitoloģijas" lēmumu — Regula (EK) Nr. 850/2004 — 3. panta 3. punkts — Iebilde par prettiesiskumu

Vispārējās tiesas (trešā palāta) 2011. gada 9. septembra spriedums . . . . . II - 5943

Sprieduma kopsavilkums

1. *Prasība atcelt tiesību aktu — Interese celt prasību — Prasība, kas celta par atceltu tiesību aktu*

   (EKL 231. un 233. pants)

2. *Lauksaimniecība — Tiesību aktu tuvināšana — Augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū — Direktīva 91/414 — Minēto līdzekļu aktīvo vielu ierakstīšanas process šīs direktīvas I pielikumā — Komisijas rīcības brīvība*

   (Komisijas Regulas Nr. 451/2000 8. pants; Padomes Direktīvas 91/414 8. panta 2. punkts)

3. *Lauksaimniecība — Tiesību aktu tuvināšana — Augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū — Direktīva 91/414 — Minēto līdzekļu aktīvo vielu ierakstīšanas process šīs direktīvas I pielikumā — Zinātniskas šaubas par vielas drošību*

   (Komisijas Regulas Nr. 451/2000 6 panta 1., 2. un 3. punkts un 8. panta 5. punkts)

4. *Sabiedrības veselības aizsardzība — Riska novērtējums — Piesardzības principa piemērošana — Piemērošanas joma — Riska un apdraudējuma jēdzieni*

   (EKL 3. un 6. pants, 152. panta 1. punkts, 153. panta 1. un 2. punkts un 174. panta 1. un 2. punkts)

5. *Lauksaimniecība — Tiesību aktu tuvināšana — Augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū — Direktīva 91/414 — Minēto līdzekļu aktīvo vielu ierakstīšanas process šīs direktīvas I pielikumā*

   (Komisijas Regulas Nr. 451/2000 8. panta 8. punkts un 9. pants)

6. *Lauksaimniecība — Tiesību aktu tuvināšana — Augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū — Direktīva 91/414 — Minēto līdzekļu aktīvo vielu ierakstīšanas process šīs direktīvas I pielikumā — Komisijai uzticēto īstenošanas pilnvaru izmantošanas kārtība*

   (Padomes Lēmuma 1999/468 5. panta 4. punkts)

7. *Prasība atcelt tiesību aktu — Pamati — Pamatojuma trūkums vai tā nepietiekamība — Kļūda vērtējumā — Nošķiršana*

   (EKL 230. un 253. pants)

1. Prasītājs var turpināt pamatot interesi panākt atceltā tiesību akta atzīšanu par spēkā neesošu, ciktāl atcelšanai nav tādas pašas juridiskas sekas kā atzīšanai par spēkā neesošu, ko, iespējams, veiks Vispārējā tiesa. Ar iestādes akta atcelšanu netiek atzīts tā prettiesiskums un tiek radītas *ex nunc* sekas, savukārt spriedums par tiesību akta atzīšanu par spēkā neesošu rada *ex tunc* sekas.

Turklāt gadījumā, ja tiesību akts ir atzīts par spēkā neesošu, iestādei, kas ir pieņēmusi tiesību aktu, ir jāveic pasākumi, lai izpildītu spriedumu. Šie pasākumi tostarp attiecas uz spriedumā par tiesību akta atzīšanu par spēkā neesošu konstatēto pārkāpumu seku novēršanu. Šo iemeslu dēļ attiecīgajai iestādei būtu jāatjauno prasītāja iepriekšējais stāvoklis vai jāizvairās pieņemt identisku tiesību aktu.

(sal. ar 68. un 69. punktu)

2. Turklāt no Direktīvas 91/414 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū preambulas piektā, sestā un devītā apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir novērst šķēršļus šo līdzekļu tirdzniecībai Kopienā, vienlaicīgi saglabājot augstu vides, cilvēku un dzīvnieku veselības aizsardzības līmeni. Šajā saistībā, lai varētu efektīvi sasniegt tai noteikto mērķi un ņemot vērā tās veicamos sarežģītos tehniskos vērtējumus, Komisijai ir jāpiešķir plaša rīcības brīvība.

Regulas Nr. 451/2000, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā īstenot Padomes Direktīvas 91/414 8. panta 2. punktā minētās darba programmas otro un trešo posmu, 8. panta noteikumu ietvaros Komisijai Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (turpmāk tekstā — "EPNI") atzinums nav saistošs. Pat ja ir taisnība, ka Komisija savu lēmumu par attiecīgās vielas iekļaušanu vai neiekļaušanu Direktīvas 91/414 I pielikumā pieņem pēc EPNI atzinuma saņemšanas, Regulā Nr. 451/2000 nav nevienas norādes uz to, ka Komisijai būtu pienākums ievērot EPNI atzinumu saturu un ka tai tādējādi nebūtu nekādas rīcības brīvības. Tāpat no tiesiskā regulējuma skaidri izriet, ka ziņotājas dalībvalsts nostāja novērtējuma procesā nav izšķirošā.

(sal. ar 86., 87. un 95. punktu)

3. Regulas Nr. 451/2000, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā īstenot Padomes Direktīvas 91/414 par augu

aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū 8. panta 2. punktā minētās darba programmas otro un trešo posmu, 8. panta 5. punktā ir norādīts, ka, neskarot minētās direktīvas 7. pantu, jaunus pētījumus nepieņem. Tomēr ziņotāja dalībvalsts ar Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (turpmāk tekstā — "EPNI") akceptu var lūgt pieteikuma iesniedzējiem noteiktos termiņos iesniegt papildu datus, kas ziņotājai dalībvalstij vai EPNI tiesnesim ir vajadzīgi lietas materiālu precizēšanai.

Tādējādi papildu datu paziņošanas priekšmets var būt tikai tādu apstākļu precizēšana, kas jau ir ietverti pilnīgā dokumentācijā, kas ir jāiesniedz dalībniekiem, kuri ir iesnieguši pieteikumu.

Papildu pētījuma iesniegšana pati par sevi ir iespējama tikai tad, ja tas ticis veikts pilnīgas dokumentācijas iesniegšanas brīdī, tā paziņošana tikusi pieteikta minēto lietas materiālu iesniegšanas brīdī un tas ticis nosūtīts, vēlākais, vienu gadu pēc šo pašu lietas materiālu iesniegšanas.

(sal. ar 110., 111. un 113. punktu)

4. EKL 152. panta 1. punktā ir noteikts, ka, nosakot un īstenojot visu Kopienas politiku un darbības, ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis. Piesardzības princips ir uzskatāms par Kopienu tiesību vispārējo principu, kurš liek attiecīgajām iestādēm, precīzi īstenojot kompetences, kas tām ar attiecīgo tiesisko regulējumu ir piešķirtas, veikt piemērotus pasākumus, lai novērstu atsevišķus iespējamus riskus sabiedrības veselībai, drošībai un videi, liekot uzsvaru uz prasībām saistībā ar šo interešu aizsardzību, nevis ekonomiskajām interesēm.

Kopienu iestādei, kura sastopas ar potenciāli negatīvām sekām, kas izriet no kādas parādības, riska novērtējuma ietvaros, pamatojoties uz zinātnisku risku novērtējumu, ir jānovērtē, vai tie pārsniedz risku, kāds tiek uzskatīts par sabiedrībai nepieņemamu. Tādējādi, lai Kopienu iestādes varētu novērtēt risku, pirmkārt, to rīcībā ir jābūt risku zinātniskajam novērtējumam un, otrkārt, jānosaka riska līmenis, kāds ir uzskatāms par sabiedrībai nepieņemamu.

Riska zinātniskais novērtējums ir zinātnisks process, kura ietvaros, kā tas ir vispārēji pieņemts, pēc iespējas tiek

identificēts un raksturots apdraudējums, novērtēta iedarbība un raksturots risks.

Šādā kontekstā jēdziens "risks" tādējādi attiecas uz iespējamības, ka atsevišķa pasākuma vai atsevišķas prakses izmantošana negatīvi ietekmēs tiesību sistēmas aizsargātu labumu, pakāpi. Savukārt jēdzienu "apdraudējums" parasti lieto plašākā nozīmē, un tas attiecas uz ikvienu produktu vai metodi, kam var būt negatīva ietekme uz cilvēku veselību.

Riska, kāds tiek uzskatīts par nepieņemamu, līmeņa noteikšana, ievērojot piemērojamās normas, ir jāveic Kopienu iestādēm, kuras atbild par politisko izvēli, kas ir uzskatāma par sabiedrībai atbilstoša aizsardzības līmeņa noteikšanu. Šīm iestādēm ir jānosaka kritiskais slieksnis iespējai, ka cilvēku veselība tiks negatīvi ietekmēta, un šo iespējamo seku smagums, kāds tām attiecībā uz šo sabiedrību vairs nešķiet pieņemams un pret kuru, tiklīdz tas ir pārkāpts, ievērojot cilvēku veselības aizsardzību, ir jāpiemēro preventīvi pasākumi, lai arī pastāv zinātniskas neskaidrības.

Nosakot šo riska līmeni, Kopienu iestādēm ir saistošs to pienākums saskaņā ar EKL 152. panta 1. punkta pirmo daļu nodrošināt augstu cilvēku veselības aizsardzības līmeni. Šim augstajam līmenim, lai tas būtu saderīgs ar šo tiesību normu, nav obligāti jābūt tehniski visaugstākajam.

(sal. ar 143.–149. punktu)

5. Nepastāvot tiesību normai, kurā tieši vai netieši būtu paredzētas tāda procesuālā termiņa, kāds ir noteikts Regulas Nr. 451/2000, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā īstenot Padomes Direktīvas 91/414 8. panta 2. punktā minētās darba programmas otro un trešo posmu, 8. pantā, nokavēšanas sekas, attiecīgā nokavēšana izraisa tiesību akta, kura pieņemšanas process ietver attiecīgo termiņu, atcelšanu pilnībā vai daļēji tikai tad, ja ir pierādīts, ka minētais akts būtu bijis citādāks, ja šis pārkāpums nebūtu izdarīts.

(sal. ar 203. punktu)

6. No Lēmuma 1999/468, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību, 5. panta 4. punkta izriet, ka, ja paredzētie pasākumi nesaskan ar komitejas atzinumu vai atzinums nav sniegts, Komisija tūlīt iesniedz Padomei priekšlikumu par veicamajiem pasākumiem un par to informē Eiropas

Parlamentu. Izmantojot vārdu "tūlīt", Kopienu likumdevējs, lai gan liekot Komisijai rīkoties ātri, tai ir atstājis zināmu rīcības brīvību. Šādā kontekstā termiņš, kurā Komisijai ir jālemj par dažādām tai pieejamajām rīcības iespējām, ir izvērtējams, ņemot vērā attiecīgo lietas materiālu sarežģītību.

komitejas ietvaros pirms pasākuma projekta nodošanas nobalsošanai.

(sal. ar 211., 218., 219., 222. un 223. punktu)

Lai novērtētu, vai Komisija ir rīkojusies tūlītēji, ir jāpārbauda, vai tā ir rīkojusies saprātīgā termiņā, ņemot vērā lietas apstākļus, un tai ir jāatzīst plaša rīcības brīvība kompromisa panākšanā.

7. Pamats, kas attiecas uz EKL 253. panta pārkāpumu, atšķiras no pamata, kas attiecas uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā. Pirmais pamats, kas attiecas uz pamatojuma neesamību vai nepietiekamību, nozīmē būtisku formas prasību pārkāpumu EKL 230. panta nozīmē un ir absolūts pamats, kurš Kopienu tiesai ir jāizskata, bet otrais pamats, kas attiecas uz lēmuma likumību, nozīmē ar Līguma piemērošanu saistīto materiālo tiesību normas pārkāpumu tā paša EKL 230. panta nozīmē un Kopienu tiesa to var izskatīt vienīgi pēc prasītāja lūguma. Jautājums par pienākumu norādīt pamatojumu tādējādi atšķiras no jautājuma par pamatojuma pamatotību.

Tādējādi un vēl jo vairāk attiecībā uz regulatīvo komiteju Komisijas rīcībā atkarībā no lietas grūtības, sarežģītības un sensitivitātes ir jābūt plašai rīcības brīvībai laika ziņā kompromisa panākšanā

(sal. ar 245. punktu)